

Foto: Tilde Døssing Tornbjerg

Det er en af Københavns særeste gader. Er den også på vej til at blive den hippeste?

Det kunne lige så godt være Kijev eller London. Buen, det mindst københavnske sted midt i København, står midt i en forandring. Rejsebureauerne forsvinder, restauranter, kunst og design flytter ind. Men kan en gade, der altid har været et ikke-sted, blive et in-sted?

FOR ABONNENTER

IBYEN 1. FEB. 2022 KL. 10.07

SARAH SKARUM
Journalist

TILDE DØSSING TORNBJERG
Fotograf

LÆS ARTIKLEN SENERE

Hjørnet af Vesterbrogade og Vester Farimagsgade er alt andet end yndigt.

Her larmer trafikken forbi døgnet rundt. Busser, biler, cyklister. Og under os togfabrikken, der skrumler afsted under jorden. På det ene hjørne ligger en skobutik, der i årtier har haft udsalg eller særligt lave tilbud. På den anden side et tomt restaurantlokale, der igen-igen-igen er ved at blive renoveret, så nye kan prøve lykken. Hen over vejen går der, som et af de få steder i byen, en bue. Her glider trafikken igennem, og over den hæver en høj hvid bygning sig.

Gaden har altid solgt drømme. Engang var det rejsedrømme, nu er det en anden slags entertainment

Linda Nyholm, Landbrug & Fødevarer

Går man under buen, strækker to lange 'arme' sig ned langs Vesterbrogade. Her er små butikslokaler, her kan man veksle penge, købe rejser i rejsebureauer med flymodeller i vinduerne. Her er en neglesalon, en stor kinesisk restaurant og en brudekjolebutik. Her haster man forbi på det smalle fortov.

Men man bør stoppe op, for Buen er en særlig bygning i København.

Den blev opført 1952-1956 og tegnet af arkitekterne Ib Lunding, Thorvald Dreyer, Ole Hagen og Allan Christiansen. Den består af flere bygninger. Til den ene side den lave bygning mod Vesterbrogade, der blandt andet huser det døgnåbne Steno Apotek, hvor generationer af kvinder trippende har hentet medicin mod blærebetændelse, narkomaner Metadon, og småsyge hostende er dukket op med recepten fra vagtlægen.

Til den anden side Glashuset, som ligger på hjørnet af Vesterbrogade og Vester Farimagsgade, og som oprindeligt var butikslokaler på stormagasinsmåden, men nu er kontorer.

Men mest kendt er formentlig de to lange 'arme', den seks etager høje, der langs Vesterbrogade er forbundet af en bygning, der buer hen over vejen. Den har givet bygningen navn, men ser man godt efter – hvilket er nemmest, hvis man kommer lidt op – buer de to arme også langs Vester Farimagsgade. Det var også planen, at bygningen mod Vesterbrogade skulle bue og nærmest omfavne Frihedsstøtten, der står foran den, for da byggeriet blev vedtaget, var tanken, at banegraven foran Hovedbanegården skulle overdækkes, og at Buen ville være med til at indramme pladsen.

Sådan blev det ikke. I stedet er Buen en række bygninger, der ikke helt ligner hinanden, som trafikken snor sig ind og ud af og omkring. Helt sig selv og slet ikke som noget andet sted i København.

Det er det, der tiltrækker mange.

»Det er et ikke-sted. Det er meget udansk, det kunne være hvor som helst i verden. Berlin eller East London. Arkitektonisk er det det mest urbane sted i København. Det er en gade, som alle kender, men som ingen stopper i«.

Gitte Skjødt Madsen åbnede sammen med Rasmus Stenbakken og Marie Gellert Jensen i maj 2021 et nyt udstillingssted, galleriet Palace Enterprise i Buen.

Da Gitte Skjødt Madsen og hendes to partnere ledte efter lokaler til deres nye galleri, vidste de ikke præcis, hvor de ville være, kun at de gerne ville undgå at ligge, hvor der ligger mange gallerier, som i Nordvest, i Bredgade eller tidligere i Njalsgade. Buen viste sig at være det perfekte valg:

»Vi synes, det er sjovt, at der er en blanding af butikker her: rejsebureauer, neglesaloner og brudekjolebutikken. Det er megafedt, at det ligger så tæt ved Hovedbanen. Det er en gennemfartsvej, men der er også en del fodtrafik, mange passerer forbi, så vi har lyset tændt om natten, så man kan se udstillingerne«, siger hun.

Lige nu er det en udstilling med fem mexicanske kunstnere, der tager udgangspunkt i gamle håndværksmæssige traditioner.

Vi er så glade for at være her, og vi håber ikke, det bliver for gentrificeret

Gitte Skjødt Madsen gallerist, Palace Enterprise

»Lokalet passer godt til os, rummet er fedt at arbejde i, det er 1950'er-æstetik uden ornamenteringer, men det kan da godt være, at vi skal arbejde lidt mere for at få folk hertil, end hvis vi lå på en traditionel gallerirute, hvor folk ville komme forbi. Vi er så glade for at være her, og vi håber ikke, det bliver for gentrificeret«.

Det er der nu en vis risiko for, for i disse år gennemgår Buen en udvikling som så mange andre steder i byen.

Buen bliver moderne

Traditionelle varesælger butikker forsvinder, barer, kaffebarer og restauranter dukker op og trækker et nyt klientel, der drikker naturvin og kaffe med havremælk, med sig. Buen er ved at blive moderne.

Sådan er den også født, forklarer Kristoffer Lindhardt Weiss, direktør på Arkitektens Forlag:

»Buen er en del af det moderne gennembrud i København, hvor man havde den intakte middelalderby og brokvartererne, og så havde man det mærkelige mellemrum omkring Hovedbanegården, som lå hen i mange år, og som man ikke rigtig vidste, hvad man skulle gøre med. Her kunne man, i modsætning til resten af byen, bygge højt, og man havde mulighed for at skabe moderne arkitektur og formeksperimentere. Man kunne ryste arven af sig og eksperimentere og skabe bygninger, der var banebrydende«, siger han.

FAKTA

BUEN

Buen blev opført i 1950'erne som en erhvervsejendom med butikker og kontorer. Bag Buen stod arkitekterne byggeriet, Ib Lunding, Thorvald Dreyer, Ole Hagen og Allan Christiansen.

Da tegningerne til Buen blev udformet troede man, at graven foran Københavns Hovedbanegård inden for nærmere fremtid ville blive overdækket. Derfor havde arkitekterne bag projektet et ønske om at bebyggelsen skulle have en rundet facade, som en slags halvmåne, ud mod det der senere skulle være en banegårdsplads, for at give bebyggelsen en afrundende og samlende effekt på pladsen.

Denne bebyggelsesplan blev dog aldrig godkendt og i stedet fik bygningerne en helt almindelig lige facade, som vi kender den i dag.

Kilde: [Ejendommen Buens hjemmeside](#)

Det betyder, siger han, at man i Buen fik skabt en gade i København, som minder mere om London eller New York end om resten af København.

»Det er en bygning i en metropol, som ligger hengemt midt i centrum. Buen er ikke i sig selv banebrydende arkitektur. Den minder om Stærekassen, men det at man ikke byggede i karre-struktur, men punkthuse, som trafikken som en flod kunne flyde uhindret igennem og omkring, var nyt«.

Området blev billedet på den moderne by. Buen viser fascinationen af trafikken, der var og er symbolet på den personlige frihed

Kristoffer Lindhardt Weiss, direktør på Arkitektens Forlag

»Området blev billedet på den moderne by. Buen viser fascinationen af trafikken, der var og er symbolet på den personlige frihed, på udfoldelse, på det uhindrede og på det legende menneske. Måske var det at bygge en bue ingeniørmæssigt muligt, men det var også en gestus: Modernisterne hyldede byens liv og det moderne menneske, og det er Buen en del af«, siger han.

Rejsegaden

I mange år var gaden kendt som 'Rejsegaden', her lå rejsebureauerne så tæt som charterturisterne på en Gran Canaria-strand. Her gik man ned, når man skulle købe en billet, have et godt tilbud, og så sent som i 1991 holdt Rejsegaden gadefest, hvor der blandt andet blev solgt krydstogter til Oslo til priser, som kundernes højde afgjorde. Jo lavere, jo billigere. Hovedpræmien til gadefesten var et krydstogt til Leningrad (og inden læserne sætter sig til tasterne og skriver til læsernes redaktør om den tiltagende historieløshed: Leningrad bliver tilbagedøbt til Sankt Petersborg i september 1991. Efter gadefesten, der blev afholdt i maj).

En af dem, der i mange år har fulgt Buens udvikling, er João Morais, der er area manager for flyselskabet TAP i Norden og de baltiske lande. I dag sidder han på et kontor på første sal i Buen, men han har arbejdet i bygningen siden 1989, både på kontor og i butik.

»I gamle dage havde alle luftfartsselskaberne kontorer her i Buen eller tæt på, hvor vi solgte billetter til kunderne. Buen ligger centralt, så det var et praktisk sted, og selskaberne tiltrak også hinanden. Men efter 11. september skar de fleste luftfartsselskaber ned, mange rykkede deres kontorer til lufthavnen, og samtidig begyndte folk også at købe billetter på nettet«, siger han.

Nu er der kun få luftfartsselskaber som TAP tilbage i bygningen. Firmaet bliver liggende, fordi bygningen ligger centralt, og fordi de stadig har en del kunder, som har brug for hjælp, f.eks. til at ændre billetter.

»Nu er der kun udenlandske rejsebureauer her, som sælger billetter til folk, der bor i Danmark, men rejser tilbage til deres gamle lande«, siger han.

For sådan går det i Buen. Som i resten af verden forsvinder den fysiske detailhandel, fordi salget rykker over på nettet. I fysiske lokaler rykker oplevelsesindustrien ind. Det ved Linda Nyholm, ansat i Landbrug & Fødevarer, der ejer bygningen. Hun er ansvarlig for at leje de 30.000 kvadratmeter ud, som især er kontorlokaler, men også butikkerne:

»Gaden har altid solgt drømme. Engang var det rejsedrømme, nu er det en anden slags entertainment, og vi arbejder meget aktivt på at få steder ind, der vil noget særligt her. Som kaffebarerne, galleriet og restauranterne. Det betyder faktisk også noget, når vi lejer kontorerne ud, at det, der sker i gadeplan, er interessant. Det hele hænger sammen«, siger hun.

Jeg kommer ofte forbi, og jeg har altid fornemmelsen af, at jeg ikke er i København

Riccardo Macron, Propaganda

En af de nye lejere er Rie Holdum, der er indehaver af Stormagasinet, som er en ganske lille butik på 44 kvm.

»Jeg synes, det var sjovt at kalde det for Stormagasinet. Så kan jeg sælge lige præcis, hvad jeg har lyst til. Jeg har 12 afdelinger, hvor vi er nede på, at en enkelt hylde er boligafdelingen. Men primært er det en kaffebar, boghandel og galleri, og så bruger jeg også lokalet som kontor«.

Hun havde ledt efter et lokale i månedsviis og cyklet byen tynd – Christianshavn, Vesterbro, Indre By - men det rigtige sted viste sig ikke. En dag, da hun sad i Ærøskøbing, så hun en annonce for et lokale i Buen.

»Så tænkte jeg, gud jo, det er meget fedt. Det er et underligt sted, men ultra centralt. Da jeg kom tilbage til København, gik jeg direkte fra Hovedbanen og derhen og tænkte, her vil jeg gerne have butik«.

»Det er en underlig lille tidløs gade, der minder om en storby i 1970'erne. Jeg kan se, at nogle af de gamle rejsebureauer lukker, der kommer nye restauranter, så nu begynder det også at være en gade, hvor man tænker på at tage hen, hvis man vil ud og spise. Det var det virkelig ikke før i tiden. Jeg vil gerne have endnu mere liv i gaden, men det tror jeg også, der kommer«.

Mindre smukt

Et af de steder, der har trukket både mennesker og opmærksomhed til, er Propaganda, der åbnede 27. december 2021. Stedet er ejet af dansk-italienske Riccardo Marcon, der også ejer Barabba i Store Kongensgade. Men som privat bor lige om hjørnet.

»Jeg kommer ofte forbi, og jeg har altid fornemmelsen af, at jeg ikke er i København, der også har restauranten Barabba i Store Kongensgade, men som selv bor lige om hjørnet, halvandet minuts gang fra Buen, og han var ikke i tvivl om, at han ville åbne restauranten her.

»Jeg kommer ofte forbi, og jeg har altid fornemmelsen af, at jeg ikke er i København. Her er mindre roligt, mindre organiseret, mindre smukt og meget mere trafik. Man kunne være i Kijev eller i London. Stedet har en *metropolitan vibe*, som jeg virkelig godt kan lide. Det er meget centralt, men ikke så centralt, mindre organiseret, men en rationel og funktionel arkitektur«, siger han.

Her har han åbnet Propaganda sammen med køkkenchefen Youra Kim, der kommer fra Sydkorea, og som vil lave mad inspireret af sin egen baggrund. Her kan man spise, men også købe vin i vinbutikken, som ligger i lokalet ved siden af.

»Jeg ville gerne lave et sted for naboerne, som ikke bare har åbent tre-fire timer hver aften, men hele dagen, så vi kalder det en vinbutik med køkken, ikke en restaurant. Man kan komme til frokost og spise en ret. Eller til middag og spise og drikke tre flasker vin. Her vælger man selv, hvad man vil«.

Ricardo Marcon og chefkok Youra Kim.

Nøjagtig som han oplever på gaden, hvor han ser alle typer mennesker passere forbi.

»Det er som at se en film«, siger han om udsigten.

Og om han er tilfreds med placeringen?

»Oh yes! Det har været overvældende, som vi er blevet taget imod«.

Det går ikke for alle

Men træerne vokser ikke helt ind i himlen. Eller helt op ad de hvide mure. For fire år siden åbnede Spaghetteria i Buen. Restauranten, som var ejet af Morten Kaltoft og Emil Alsbo, der også har Osteria 16 og Osteria Pesce, er nu lukket igen.

»Det er der flere grunde til, nogle af dem har ikke noget med Buen at gøre, andre har«, siger Morten Kaltoft.

»Spaghetteria blev, da det åbnede, et sted, hvor alle firstmoverne kom. De, der laver festen, får lov til at vælge musik på iPad'en selv og danser på bordene. Det var en fejl, og jeg burde have vidst det efter så mange år i branchen: Man skal altid begynde med at få fat i dem, der vil blive ved med at komme, for festen rykker videre, og så er man stemplet som det sted, der ikke er smart mere«, siger han.

Jeg havde håbet, at Buen var mere interesseret i de små erhvervslejemål. Men det var en svingdør, der var konstant lokaler til salg

Morten Kaltoft, ejer den nu lukkede Spaghetteria

Restauranten løb rundt, de tjente penge på den, men ikke så mange som på de øvrige restauranter, og han oplevede også, at placeringen var svær:

»Jeg havde håbet, at Buen var mere interesseret i de små erhvervslejemål. Men det var en svingdør, der var konstant lokaler til salg«, siger han.

»Vi var faldet for looket derinde, vi havde set gamle billeder fra 1950'erne og 1960'erne, hvor man havde parkeringspladser i midten af gaden og røde markiser, det var et fantastisk look, men første gang vi spurgte, om vi ikke kunne få markisen ud, anede Buens ansatte ikke, hvordan man gjorde. Før var ventilationsrørene røde, det var nærmest sådan lidt som Pompidou-centeret (ikonisk udstillingsbygning i Paris, red.), det har noget vanvittig flot storbyagtigt over sig, men det er malet over«, siger han.

»Vi håbede, at andre ville rykke med. Jeg kan huske, at Rolf Hay (indehaver af indretningsfirmaet Hay) sagde til mig, at det var en genistreg, men at vi bare skulle have købt hele vejen. Nu havde vi bare ikke en milliard. Men det kan blive det vildeste derinde. Der er så mange muligheder. Vi kunne ikke knække det alene, men jeg håber, andre kan«.